

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 43/44 (305/6)

1. novembril 1927 a.

VII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
 Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
 poolaastas . . . . . „ 500.—
 veerandaastas . . . . . „ 250.—

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas . . . . . Mk. 800.—
 poolaastas . . . . . „ 400.—
 veerandaastas . . . . . „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:
 1/1 lehek. Mk. 4000.— || 1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 „ „ 2000.— || 1/8 „ „ 500.—
 1/3 „ „ 1350.— || 1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.
 Aadressi muutmise 30 mk.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) Siseministri käsukiri 31. okt. piirivalvele. 2) Piirivalve teenistuskohuste täitmisel surma-
 saanud üleajateenijad. 3) K. Einbund, Piirivalvele ta viiendaks aastapäevaks. 4) Th. Rõuk,
 Endises suunas edasi! 5) Kol.-ltn. H. Kurvits. Jooni piirivalve valitsuse algpäevilt ja tege-
 vusest. 6) Eugen Maddison, Piirivalve ja kaitsevägi. 7) Joh. Sooman, Piirivalve valit-
 suse asutamisest. 8) Major Tõnso, Piirivalve teenistusest ja elust merepiiril. 9) Kol.-ltn. Schervel,
 Piirivalve elust ida piiril. 10) O. Angelus, Piirivalve alluvusest. 11) Läti piirivalve organi-
 satsioonist. 12) Piirivalve üleajateenijate kogude tegevusest. 13) Luursõidul rannasaarestikku.
 14) Kuulutused.

End. siseminister, riigikogu esimees
 Karl Einbund.

Piirivalve valitsuse asutajad.

Piirivalve valitsuse ülem
 kol.-ltn. Hans Kurvits.

Siseministrid ja piirivalve chefid.

Th. Rõuk.

H. Laretei.

Kindral-major J. Soots.

J. Hünerson.

Siseministri käsukiri 31. oktoobrist s. a. piirivalvele.

Piirivalve valitsusel möödub 1. novembril s. a. 5 aastat tegutsemise algusest. Sel puhul saadan piirivalvele südamlikumaid tervitusi!

Riigi piiride valvamine on suur ja tõsine ülesanne, mis eriti raske meie maa geograafilise asendi tõttu. Piiri kaitsmise ja valvamise vastutusrikas kohustus lasub piirivalve valitsuse peal.

Meie majanduslik kandejõud ei luba pidada üleval suurearvulist piirivalvet Vabariigi piiride laias ulatuses. Riigi julgeoleku, rahu ja majandusliku iseseisvuse ja edu kindlustamiseks on aga vaja sulgeda piirid. See esitab suure nõudmise niihästi piirivalve juhtidele, kui ka tegelikku vahiteenistust kandvatele valvuritele. Organiseerimis- ja juhtimisvõime juures peavad tegelastel siin olema oma eriala mitmekesiste ülesannete täitmiseks mitte ainult laialdased teadmised ja ametioskus, vaid ka kõrged kõlblised omadused, nagu vankumatul isamaa-armastusel põhjenev kindel kohusetunne, ennatsalgav õiglus ja ausus.

Piirivalve peaülesandeks on olnud piiri kaitsmine: võitlus salakaubaveo vastu ja loata üle piiri liikumise takistamine. Peale nende on piirivalvel tulnud täita veel hulk mitmekesiseid tolli- ja polit-

seilisi ülesandeid. Kus olukord vähegi lubanud, on piirivalve peale pandud palju muude ametasutuste kohuseid, mis on võimaldanud vähendada riigi väljaminekuid ja mujal koosseise tõmmata kokku. Piirivalve enese koosseisu ei ole aga seejuures suurendatud, vaid mõnede ümberkorralduste järele ajajooksul isegi vähendatud, eriti keskasutuses.

Olen jälginud piirivalve arenemist ja tegevust ning pean tunnistama, et siin on töötatud edukalt, huvi ja armastusega oldud asja juures. Piirivalve on viie aasta jooksul omandanud teatud kindla kuju.

Elu areneb kiirelt. Iga päevaga kasvavad nõuded, mis seatakse piirivalvele ette. Oma ülesannete kõrgusel olemiseks, ajanõuetega sammu pidamiseks tuleb teha piirivalvel ka tulevikus palju tõsist tööd. Iga valvur ja juhtiv jõud peab ka ise kui isik kasvama ja arenema, et oma suurt riiklikku ülesannet täita meie rahvuslike huvid täielisema rahuldamise vaimus.

Selleks piirivalve valitsuse ülemale, ohvitseridele, ametnikkudele, üleajateenijatele — kogu ametkonnale jõudu ja õnne!

Siseminister J. Hiinerson.

Piirivalve teenistuskohuste täitmisel surma saanud kaitseväelased.

N.-ltm. A. Bush

langes 1. detsembril 1924 a. terroristide ohvriks.

Noorem-allohviter Elmar Öunapuu.

Astus piirivalve teenistusse 1. veebruaril 1925 a., määrati Kunda rajooni

valvuri kohale ja hiljem sama rajooni Vergi kordoni ülemaks. Teenistuskohuste täitmisel sai raskesti haavata saksa

laevakapteni poolt ja suri haavadesse 25. augustil 1925 a.

Veltveebel Magnus Siru.

Astus piirivalve teenistusse 14. märtsil 1923 a. ja määrati Narva jaoskonna kordoni ülemaks. Lõpetas 1925 a. üle-

ajateenijate kursused. Sai surma 21. mail 1926 a. teenistuskohuste täitmisel kaasteenija valvuri käe läbi, kes ta las- kis revolvrilt maha.

Reamees Johannes Kruusman.

Astus piirivalve teenistusse 1. septembril 1924 a. ja määrati Tallinna jaos-

konda valvuriks. Langes ööl vastu 1. dets. 1924 a. teenistuskohuste täitmisel terroristliku röövsalga vägivalda ohvriks, olles Kadriorus „Russalka” lähedal valvepostis.

Veltveebel August Issak.

Astus piirivalve teenistusse 5. veebruaril 1923 a. ja määrati kordoniülemaks.

Sai surma ööl vastu 21. maid 1924 a. tulevahetusel salakaubavedajatega, kus teda peast tabas surmavalt salakaubavedaja kuul.

Pootsmann Rudolf Mihkelson.

Astus piirivalve teenistusse 16. juulil 1923. a. ja määrati m/vhl. nr. 1. peale pootsmaniks. Sai surma 18. sept. 1924

a. teenistuskohuste täitmisel, kui mootorvahilaev oli teenistuskäigul, ja lained uh- tusid Mihkelsoni laevatekilt merde, kus ta uppus.

Kapral Karl Purret.

Astus piirivalve teenistusse 14. märtsil 1923. a. ja määrati Narva jaoskonda val- vuriks. Sai piiril kahtlase isiku tabami- sel kõhust haavata, mille tagajärjel suri 1. juulil 1923. a.

Piirivalvele ta viiendaks aastapäevaks.

Mul on hea meel kasutada juhust, vabariigi piirivalvele ta viienda aastapäeva puhul oma lugupidamist avaldada, kõike head soovida ning ta ülemale, ohvitser- ja meeskonnale ja ametnikkudele tuhat tervit öelda.

Seisin viis aastat tagasi iseseisva piirivalve väeosa asutamise hällil ja tahaksin nüüd tuletada meele, millistel põhjustel ma siseministrina olin sunnitud võtma seda ette. Piirivalvet teostas selle ajani sõjaministeerium, saates väeosad piirile ja vahetades neid aegajalt. Ajateenijatest koosnev piirivalve kannatas kõigi puuduste all, mis omased väeosadele, kui nad erilise ettevalmistuseta asetatakse tsiviilvalitsemise või politseiliste ülesannete täitmisele, samuti ka piirikaitse ülesannete täitmisele rahuaja olukorras. Tutvunedes isiklikult piiril olukorraga ja kaebustega, mis esitati elanikkude ja sõdurite vahelkordade suhtes ja saades rahuajaga üleminekul alalisi kaebusi tsiviil kui ka avalikku iseloomu puutuvate asjaolude kohta elanikkude ja piirivalve vahel, kujunes mulje rahutust ja närvilikust olukorrast piiriäärsele maaribal. Oli selge, et vanast valitsemise tõest peab pidama kinni: sõjavägi ei või täita rahuajal tsiviilvalitsemise ülesandeid, või kui see piiri olukorras ometigi sõjaväelise organisatsiooni kätte antakse, siis peab selleks

moodustatama alaline väeosa, erilise ettevalmistusega ja ta peab antama tsiviilvõimu käsutusse. Viimane asjaolu on õigusliku korra pärast eriti tähtis, sest sõjaväelised valitsemise maksimumid ja garantiid on oma iseloomult mitte rahuaja jaoks. Rahuajal sõjavägi õpib, aga ei valitse.

Hoolimata asjaomastest vastuseismistest ministeeriumides ja vastuvaidlustest vabariigi valitsuses ja riigikogus, leidsid käsitatavad põhimõtted enamuse. Astus tegevusse eriline väeosa siseministrile alluvuses — praegune piirivalve.

Pea otsekohele tunnistama: piirivalve tegevusse astumisega sai piiril kord ja rahu rahuaja nõuete kohaselt. Kadusid kaebused ja piiriäärse maariba elanikud tundsid endid olevat õigusliku kaitse olukorras. Piiri poliitiline ja politseiline kaitse kujunes teadlikuks, nagu see ikka on, kui piirikaitseid valmistatakse eriliselt ette. Ka julgeoleku kaitse tundus olevat kindlates kätes, niipalju kui seda võis nõuda mööda piiri laiali paisatud väeosalt.

Sammub vabariigi piirivalve oma ülesannete õiges tundmises ja täies kohustuses järgnevail aastail kindlalt oma rada, siis kasvatab ta kodanikes enese vastu läbi lugupidamist ja austust.

K. Einbund.

Endises suunas edasi!

Igapäevases rühkimises ei pane tähelegi, kuidas ajad lendavad — ajamerde kaovad. Unustad ära, et iga sündmus, iga hääl, iga liigutus vajub jäädavalt igavikku. Ainult aastapäevad, nagu tänane piirivalve viies aastapäev, sunnivad peatumata ja tuletama meele, et oled jälle mõned aastad vanem.

Piirivalve asutamisel oli nii mõnelgi pool rahulolematust seega, et tema viidi terves koosseisus üle siseministeeriumi. On möödunud viis aastat ja vaevalt suudaks keegi olla meil siseministriks, ilma et temal piirivalve oleks käsutada.

Kui tõendatakse, et ametasutuse suurimaks vooruseks on see, et temast võimalikult vähe kõneldakse, siis peaks piirivalvel olema üks esimestest kohtadest meie asutuste seas. Õigus, sageli loeb kodanik, et seal on tabatud mootorpaat suu-

rema piirituse hulgaga, teisel on löödud lahing salakaubavedajatega. Kunagi aga ei leidu neis kirjeldustes üksikute isikute ülistamist, isegi nende nimede märkimist. Kollektiivne töö, kus igaüks tunneb ennast hästi organiseeritud ja osavasti juhitud asutuse osana, ei luba kellelegi olla enese võimete kohta suures arvamises.

Oma viieaastase intensiivse töö kestel on liitunud piirivalve nii ühte, moodustanud enesest ühise pere, alates ülemast ja lõpetades piirivalvuriga. Ainult see suur ühistunne, see ühisvastutus vabariigi piiride julgeoleku eest on võimaldanud ja annab ka tulevikus jõudu piirivalve raskes ja hädadohtlikus töös.

Endises suunas edasi ja kodanik võib olla muretu iga ootamatuse vastu vabariigi piiridelt.

Th. Rõuk.

Jooni piirivalve valitsuse algpäevilt ja tegevusest.

1. novembril 1922. a. algab siseministrile alluva piirivalve valitsuse formeerimine tolleaegse siseministri härra K. Einbundi poolt antud juhtnööride järele. Esialgne töö seisis eelarve kokkuseadmises ja koosseisude väljatöötamises. Enne lõpuliku eelarve kokkuseadmise komandeeris siseminister minu ja ministeeriumi asjade valitseja härra Soomani Vene piirile tutvunema olukorraga. Siin selgus, et olud Vene piiril olid iseäranis viletsad. Piirivalvuritel puudusid majad elamiseks ja liikumiseks patrullimisteed. Samuti jättis elu Vene piiril laada mulje, sest piiri läheduses tegutsesid kohalikkude elanikkude varustamiseks kauplused liig suurel arvul. Selle väärnähtuse järk-järgulisele likvideerimisele asus siseministeerium pärast piiri vastuvõtmist.

Uuesti formeeritava piirivalve valitsuse eelarve kokkuseadmisel ja koosseisude väljatöötamisel oli tõsiseks abimeheks ja nõuandjaks tolleaegne asjade valitseja härra Sooman. Ei saa kunagi unustada härra Soomani tööd ja sõbralikkust, mida tema pühendas formeeritavale väesale.

Eelarve vastuvõtmisel riigikogu poolt 1923. a. algul algab asutuse komplekteerimine ohvitseridega ja üheaastase lepingu alusel teenistusse võetavate ülajätko- ja sõduritega. Kohasoovijaid on mitu korda rohkem kui koosseisud lubavad võtta vastu. Teenistusse astumisel on eesõigus vabadussõjast osavõtnutel. Pärast lühiajalist õppust asub piirivalve valitsus piiri ülevõtmisele kaitseministeeriumilt, millega jõuab lõpule 20. mailks 1923. a.

Heites nüüd pilku tegevusele kohtadel, peab tunnustama, et siin on tehtud tõsist tööd ja tegutsetud tagajärjerikkalt.

Merepiiril asuvatel üksustel on tulnud pidada energilist võitlust salakaubitsemise vastu, kuna maapiiril palju tegemist olnud loata üle piiri liikumise takistamiseks. Peale selle on palju tööd tehtud piiri kindlustamiseks ja patrullimisteede korraldamise alal. Merepiiril on täidetud kokkuleppel tolliga mitmesuguseid ülesandeid tolliasjanduse ajamises. Kõikjal on olnud elav tegevus.

Niihästi salakauba kui ka loata üle piiri käijate kinnipidamine algab kohe piirile asumisega. Tabamise juhtumuste arvud suurenevad aast-aastalt ja jõuavad haripunkti salakauba — 1925. a. ja loata üle

piiri käijate — 1926. a.; siit algab arvude vähenemine. Seda nähtust tuleb peale muude põhjuste panna selle arvele, et ametkond on omandanud aast-aastalt ikka suurema vilumuse, õppides tundma salakauba liikumise teid kui ka vedajate võtteid, samuti ülepääsukohti ja piiriseaduse rikkujate kavalusi, on tabanud kuritegijaid kord-korralt suuremal arvul.

Viimase aja arvud näitavad vähenemist, mis seletatav osalt sellega, et paljud elukutselised salakaubavedajad kui ka salaja üle piiri läbistajate kaasaitajad ja teejuhid on tabatud, kannavad oma karistust ja mõned neist on saadetud heakorra ja julgeoleku kindlustamiseks piiri äärest eemale asuma. Salakaubitsemine on muutunud suure riisikoga seotud äriks. Seadusevastane üle piiri liikumine on takistatud.

Tööd on tehtud, seda on veel palju ees. Aastate jooksul omandatud teadmised, vilumus ja visadus raugematu tahtmise juures teha kõige paremat, kergendagu edaspidist tegevust raskel ja okkalisel, kuid ühtlasi austaval, suurel ja vastutusrikkal kutsel riigi piiride valvamise alal.

H. Kurvits.

Piirivalve ohvitseride kogu esimees, piirivalve valitsuse ülema abi kol.-ltn. A. Engman.

Piirivalve ja kaitsevägi.

Eugen Maddison.

Minu arvates ei ole lahkuminekut selles, missugune peab olema piirivalve: kas sõjaväeline või kodanline. Ta peab olema sõjaväeline. Samuti ei ole enam kuulda lahkarvamisi piirivalve allumise küsimuses; otstarbekohasuse seisukohalt on piirivalve alluvus õieti määratud: piirivalve allub siseministrile. Ei oleks mõtet teha teda alluvaks rahaministrile, nagu see oli vene ajal (tolli seadustiku § 2. S. K. VI k.); samuti ei oleks mõtet anda teda rahuajal sõjainistri alluvusse, nagu see oli ajutise valitsuse otsuse põhjal 30. dets. 1918. a. / „R. T.” nr. 3 — 1919 a.) kuni piirivalve alluvuse muutmise seaduse („R. T.” nr. 74/75 — 1922 a.) maksmahakkamiseni. Et piirivalve antakse sõja korral sõjainistri või õigemini kaitseväge ülemjuhataja alluvusse kaitseväge erilise osana, on iseenesest mõistetav, kuid rahuajal, mil temal täita eriline ülesanne, peab ta alluma siseministrile, kelle võimkonda kuulub hoolekandmine riigi sisemise julgeoleku eest ja eriti üle piiri liikumise korraldamine.

Kuid piirivalve korralduses on veel üks külg, mis minu arvates vajab tähelepanu ning selgemat normeerimist. Piirivalve, nagu tähendatud eelpool, on korraldatud sõjaväeliselt, kuid puudub täieline selgus, kas piirivalve on ka kaitseväge eriline osa. Võib ette tuua põhjendusi, et ta ei ole seda, et ta on

ainult sõjaväeliselt korraldatud üksus, kelle kohta tuleb seaduses otsekohe ettenähtud juhtumustel kohaldada kaitseväesse puutuvaid seadusi ja seadlusi; võidakse põhjendada aga küllaldaselt, et ta siiski on kaitseväge eriline osa, kes aga ajutiselt, rahuajaks, on määratud siseministri alluvusse. Selle selgusetuse tagajärjel, eriti meie ajal, mil piirivalvurid komplekteeritakse ainult üleajateenijatest, olgugi et seaduse (piirivalve üksiku korpuse määrustik § 68, S. K. VI k.) järgi kuuluksid ka kutsealused temasse, on see nähtus harilik, et teda mõõdetakse teise mõõdupuuga kui kaitseväge, et temasse kuuluvate üksikute isikute õiguste või kohuste selgitamisel tekivad ühed või teised kahtlused, tekivad tahtmata kaks seisukohta, kuid peaks olema üks, nimelt see, mis õige kaitseväge kohta jne. Sarnane selgusetus, sarnane kahe seisukoha võimalus kestab tingimata edasi, kui seadusandlikul teel ei tooda siia selgust.

Seepärast oleks soovitav, et seadusandlus tooks seda selgust, kõrvaldaks arusaamatusi ja lahkarvamisi, ütleks selgelt ja otsustavalt, et piirivalve on eriline kaitseväge osa, kellel rahuajal, alluvusega siseministrile, on täita erilised ülesanded. Seda soovi väljendades tuleks loota, et piirivalve 6. eluaastas astudes leiab vastava tähelepanu seadusandluse poolt.

Piirivalve valitsuse asutamisest.

Joh. Sooman.

Viis aastat tagasi, kui oli piirivalve alluvuse küsimus küllalt sõelutud, tegi siseminister minule ülesandeks seada kokku moodustatava piirivalve organisatsiooni, koosseisude ja eelarvete kavad. Siseministril oli juba vaadatud valmis isik tulevase valitsuse ülema kohale, ja praegune piirivalve valitsuse ülem kol.-ltm. Hans Kurvits määrati ametisse siseministeeriumi juure ajutise tööjõuna.

Siseminister, härra K. Einbund, tutvustas mind oma kabinetis H. Kurvitsiga ja tegi korralduse asuda töö juure. Nõudmiseks oli luua meie riigi kandejõu kohane, painduv, lihtne ja otstarbekohane piirivalve organisatsioon.

Kulude summa, mis mõeldi kulutada aastas piirivalve peale, oli raamiks ja sellest minna üle keelas minister kõige kategoorilisemalt.

Üldise skeemi ja keskkoha koosseisupanime paberile, kuid nende kokkuseadmiseks kohapealsete asutuste jaoks puudusid meil igasugused andmed.

Sõjainisteerium, kellele allus piirivalve tol ajal, ei saanud tulla appi, sest piirivalve oli diviiside käes ja seal teostati seda ajateenijate sõdurite jõuga vajaduse järgi. Samuti puudusid andmed maapiiril piiripealsete korteriolude ja elamistingimuste kohta. Merepiiril oli asi korral-

datud n. n. rannavalve kätte ja siin oli major Tõnso, praegune piirivalve Tallinna jaoskonna ülem, asjadega kursis kordonite kui ka merepiiril vajalise valvurite arvu kohta. Seadsime kokku esialgse kava piirivalve kohapealsete asutuste arvu kohta ja sõitsime H. Kurvitsiga kohale seda revideerima ja parandusi tegema kui ka tutvunema piiriga ja piirivalve kohapealsete oludega.

Nagu igal uuel ajal puudusid ka siin igasugused kogemused ja hädatarvilised andmed võimalikkude kulude suurusest. Diviisistaapidelt polnud võimalik neid saada, sest väeosadest komandeeriti teatud ajaks tarviline arv sõdureid piirile ja kui need olid piiril olnud kuu aega või veelgi vähem, asetati neid uue vahetusega. Ajateenijad said komandeerimisraha ja olid enamuses korterites piiriäärsetes küldes, kuhu omavalitsusasutused nad paigutasid. Arved ruumide kasutamise eest esitati väeosade ülematele tasumiseks maksvate normide järgi. Kõnelnud piirisõduritega selgus, et nad selle „ajutise“ nähtusega, s. o. komandeerimisega, olid sunnitud leppima, kuna ruumide omanikud palusid vabastada neid sunniviisil ruumide andmisest või vähemalt regulaarselt neile korteriraha maksta välja. Nii kandsid piiriäärsed külad sunnikohustust, mis oli tundmata sisemaa kinnisvara omanikkudele. Loomulik, et alalist piirivalvet ei võidud asetada neisse tingimustesse, mis olid isegi väeosadest ajutiselt piirile komandeeritavatele sõduritele rasked.

Piirile sõitsime Petseri kaudu, kust meiega ühines maakonna politseiülem, et sealt Läti piirilt alates piiripidi mereni liikuda edasi. Meie reisist oli siseministerium teatanud sõjaministeriumile ja sealt edasi diviisiülemate kaudu piirile; nii oli meie sõit teada ja kohal vastutulek väga hea. Jõudes raudteel Irboska, selgus, et pole vajadust liikuda Läti piirini, kohal oli võimalus saada lõunapool Pihkva kiviteed asuvate piiriolude kohta kõik tarvilised teated. Pihkva kivitee ääres karjamaa serval asuv piirivalve „kordon“ oli sõjaaegne ehitus (blindash) umbes 4—5 rts. põrandpinnaga, mullast põrandaga, nurgas kividest laotud pliidaga; suitsu väljajuhtimiseks oli püstitatud korstnaks plekkтору. Magamiseks olid kahekordsed narid, mis võtsid suurema osa ruumist enda alla. Elamul oli üks või kaks väikest akent ja katus hästi sõnakuulelik vihmale, valvurite suureks meelepahaks,

mis sünnitas eriti ööseti tuska. Puudus peale muu igatahes see mugav tunne, mida tunnen, neid ridu kirjutades, soojas toas, kuuldes vihmakrabinat aknal. Kui lisada juure, et selles väikeses ruumis sai kaheksa meest eluaset, märgi riideid ja jalanõusid (vast ka pesu) kuivatada ja et lagunud pliit ajas suitsu tupp, on küll enam kui selge, et piiri valvamine ei tohtinud jääda neisse tingimustesse.

Pilti, mis siin katsusin kujutada, nägime kogu Vene piiril kuni Soome lähene kohtades, kus piirivalve asus „kroonumajades“. Eramajades olid tingimused ruumi suuruse ja veekindluse suhtes küll pisut paremad, kuid, siin olid piirivalvurid, nagu allüürnikud kunagi, rippuvad ruumide omanikkude tujudest ja harjumustest. Et tasu ruumide kasutamise eest saamata juba paar aastat, olid piirivalvurid kutsumatud kaasüürnikud, kellest lah-tisaamine oleks valmistanud majaperemehele ta igapäevases elus rõõmsa tunni. Valvurid hädaldasid mitte asjata sellest sallimatusest ja ka mustusest, mis valit-ses neis ühisruumides, kus peale valvuri-te elas Petserimaa venelane tihti oma kolmepõlvelise arvurikka perega.

Nähtud asjaolude tulemuseks oli piiri-valve erakorraline eelarve, mis on lahendanud viie aasta jooksul järk-järgult selle küsimuse. Hiljem Vene piiril käies on meeldiv olnud vaadata neid avaraid ja stiilirikkaid kordonite hooneid korraldatud õuetega, mis isegi kaunistatud ilu-puiega. Usun, kui piirivalvur hästi valvab piiri ja kodanik teeb tööd ja hoiab kokku, siis meie ehitatav riigihooone muutub peagi oma välimuses.

Irboskast sõitsime Pihkva järve ääre, kus meid ootas Tartust vastusaadetud sõjalaev „Tartu“. Siit algas reis mööda ranna äärt Peipsi poole. Peatusime kü-lade kohal, kus asusid piirivalve kordonid, ja laeva paat sõidutas meid palju kordi kaldale ja tagasi. Sõites silmitsesime kallast ja tegime märkeid kaardil, tulevastest piirivalve kordonite asupaikadest, kasutades seejuures maandumistel kogutud andmeid. Et meid huvitas ka kaubapunktide tegevus, siis külastasime neid maandumistel. Kaubapunktid olid piirivalve ja politsei valulapsed, ja vist ei kannatanud eesti kaubabilanss nende sulgumisega. Mitmes kaubapunktis oli kümneid öösel üle järve tulnud vene kodanikke, kes päeval kaubapunktis ootasid öö saabumist, et järgneval ööl, punast piirivalvet tüssates, hiilida kaubaga sala-

ja üle piiri koju.

Õhtul jõudsime Piirisaare juure. Peipsi oli tormine. Laev jäi peatuma saarest kaunis kaugele ja kõige mõistlikum oleks olnud veeta ööd laeval, kuid meil oli kavatsus korraldada öö jooksul Piirisaares oma asju, et sõita hommikul varemalt edasi. „Tartu“ komandör saatis kaks madrust meid paadiga kaldale viima. Asusime kuuekesi paati, mis istus selle laadungi tõttu kaunis sügaval. Suur lainetus takistas sõitmast meid ümber saare nurga küla alla. Asjatundjad paadis soovitasid „kanali“ mööda sõita küla alla. Piirisaare „kanal“ on juba ammu kaevetud ja kujutab endast sirgjoonelist magistraalkraavi, läbi põhjatu müllksoo. Kanali kaldad on kaevamisel väljaloobitud mulla tõttu soost pisut kõrgemad ja kannavad paiguti, kus kraavi voolav vesi pole lõhkunud kallast, inimesegi. Algul läks sõit kanalit mööda hästi, kuid varsti puutus paadi põhi mutta. Osa paadis oli- jaist asus teele kallast mööda. Varsti tulime kõik paadist välja ja, jättes paadi kaldale, liikusime jala edasi. Küla näis poole kilomeetri kaugusel. Hüppasime kaasavõetud paadi aerude abil lõhutud kalda kohtadest üle ja sammusime edasi. Ikka laiemaks muutusid kraavi jooksvast veest tekkinud jõekesed ja viimaks libises kol. Kurvits soomüllkale purdeks asetatud mööda ja väris alumise kehaosaga põhjatusse sohu. Meie kõik olime juba üle põlve vees olnud ja jalad märjad. Kiiresti saabus hämarik ja varsti polnud muud näha kui küla tuled. Asja harutates, tulime otsusele, et, üksteist aidates ja kasutades paadiäere purdena, viidame liig palju aega, kuna kaks meist, samade abinõudega liikudes, jõuaks kiiremlt küalani, kus kanali lõpul pidid asuma lamedate põhjadega paadid, soodsad sõiduks kanalil. Vabatahtlikkudena asusid madrused kahekesi teele.

Madrused kadusid ööjõudesse. Kuuldus solistamine, siis kord kisa ja mingisugune hüüe, mis kõlas nagu appihüüdena ja kõik jäi vaikseks. Ootasime tunni, teise — ei kedagi. Öö oli külm ja veele tekkis õhuke jää. Meie märjad jalad andsid tunda. Paugutasime revolvreid, katsetasime tuld teha korjatud rohkõrtest, kuid meid ei kuulnud ega näinud keegi. Lõpuks kolme tunni pärast kuuldus veesulil ja jutuaamine. Külamehed tulid kahe paadiga ja meie kartus, et madrused soomüllkasse uppunud, osutus ebaõigeks,

Asunud paatidesse, neli meest kumbagi, selgus, et paadid istuvad põhjas kinni. Lahendasime ülesande, paludes kaaslasi ümber asetada ühte paati. Tühja paadi viisime küla suunas meie paadi otsa juure ja kolisime ümber. Nii kestis see sõit kuni kanali otsani. Olime õnnelikud, kui Piirisaare konstaabel andis meile oma korteris palavat teed.

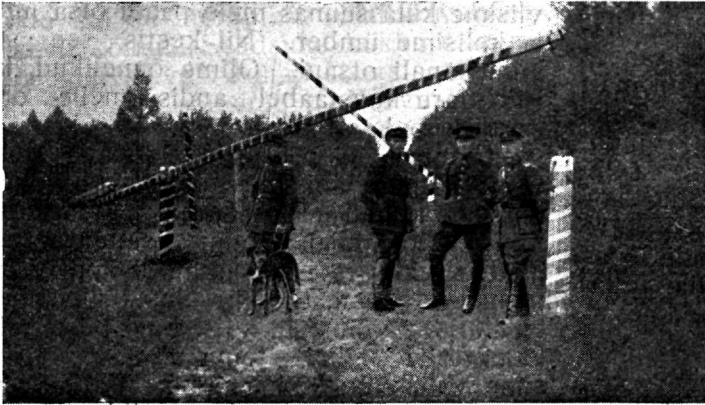
Järgmisel ööl peatusime laevaga Mustvees, käinud läbi päeva jooksul Peipsi-äärsed kohad Piirisaarest Mustveeni. Siin, kui ka mujal, võisime veenda ajateenijate sõdurite arusaamises piirivalve teenistuskohustest. Nii seletas üks neist, et üle piiri võib küll käia, kuid mitte jahu kaasa viia, milleks tema vaatavat järele enne väljasõitu kõik paadid. Paljud valvurid ei olnud niigi palju teadlikud ja arvasid väikimise kasulikumaks. Oli ka teadlikke sõdureid, mis tõestas, et oli antud õppust. Vasknarvas, kuhu saabusime järgmisel päeval pärast lõunat, kohtasime diviisi staabiülemat kolonel Kubbo, kes mootorpaadiga Narvast oli tulnud piirivalvet revideerima. Siin saime tarvilisi andmeid piiri kohta kuni Narvani, ja, kasutades kol. Kubbo lahket luba, asusime tema mootorpaati, et sõita jõge mööda Kulgu sadamani. Ööseks jõudsime Narva, kus peatusime paar päeva, hankides diviisistaabist meile tarvilisi andmeid piiri olude kohta. Kolmandal päeval sõitsime jõge mööda alla Narva-Jõesuhu ja seal Rossoni mööda Vene piirile, kust Narva jõudes sõitsime edasi Tallinna.

Sõidu tulemusega valmines piirivalve koosseisude kava ja eelarve edukamalt ja 1. novembril 1922. a. esitas siseminister valitsusele piirivalve valitsuse koosseisud kinnitamiseks, arvates 1. nov. 1922. a.

Piirivalve on viie aasta jooksul kujunenud sarnaseks nagu näeme teda täna. Lisan lõppu oma õnnesoovi juubilarile ja ta Jugupeetud juhtidele, kes esialgses kavvas tehtud vigu ja ebatäpsusi on parandanud terviklikult. Üldiselt on aga jäänud piirivalve organisatsioon püsima viie aasta eest ülesseatud põhimõtetele.

Valvur, kes seisab mere- või maapiiril oma postil, õpib töö juures „nägema ka pimedas“, mis ongi aluseks pöörda tähelepanu ja peatuda piirivalve viliaastase töö juures. Soovin valvurile häid silmi, kõrvu, kindlat kätt ja seda enesetunnet, et ta ei ela ainult endale, vaid teenib oma isamaad ja rahvast, mis on suurim kohus igale kodanikule.

Pilte piirivalve tegevusest ja elust.

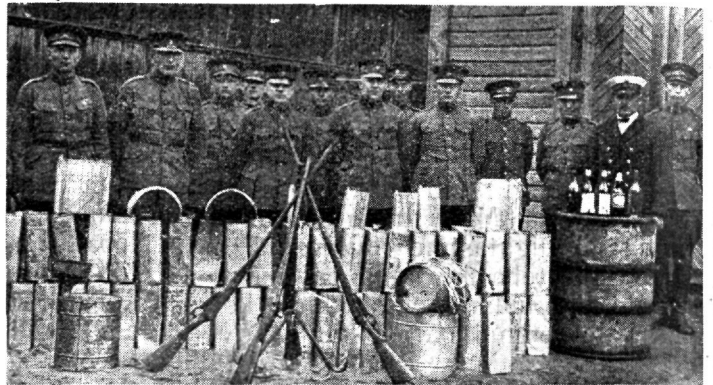

Eesti-Läti piir Võmorsk-Kõrgesilla sõjatee kohal 1927 a.

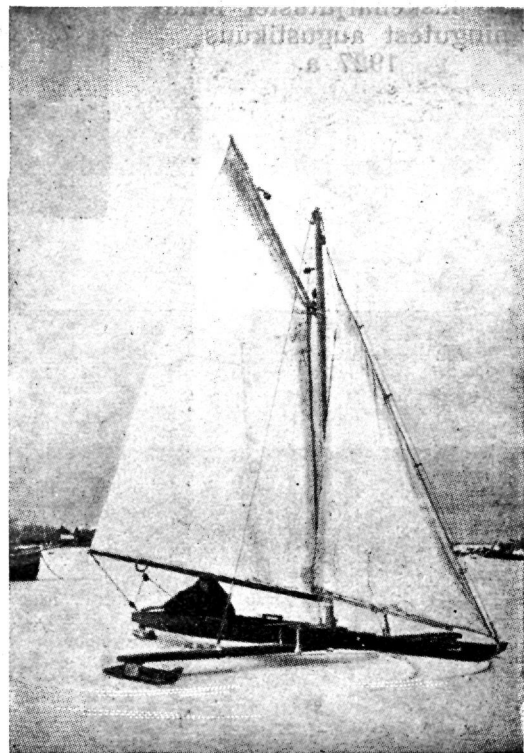

Eesti-Vene piir Komarovkas (Eesti poolt vaadates).

9. VI 1925 a. Tallinna jaoskonna Jägala-Jõesuu rajooni poolt merel tabatud piiritus ja saartel läbiotsimisel leitud relvad.

Loksa rajooni, Suurpea kordoni ülemä veltveebel Feldti poolt tabatud piiritus.

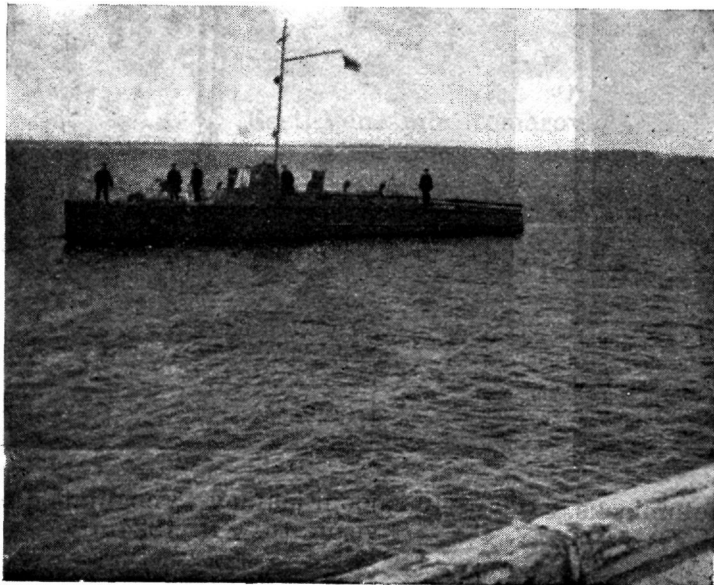

Vahendid salapiirituse edasitoimetamiseks. Haapsalu rajooni jäälaev „Vooglid“. Proovisõit 16. XII. 1924.

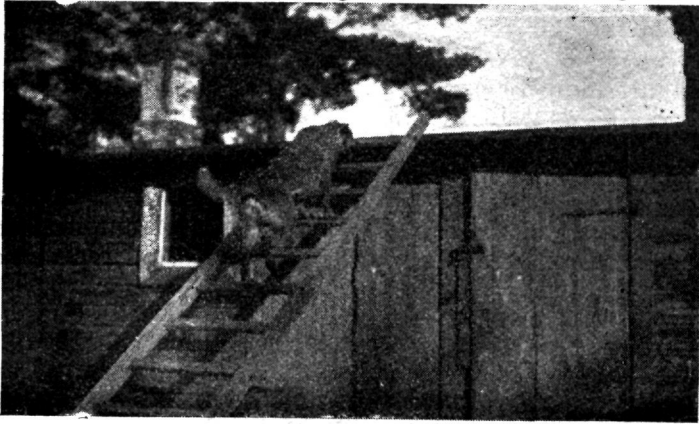

Piirivalve Petseri jaoskonna
II õperrühm.

Mustvee rajooni kordoniüle-
mad laskeharjutustel brau-
ningutest augustikuus
1927 a.

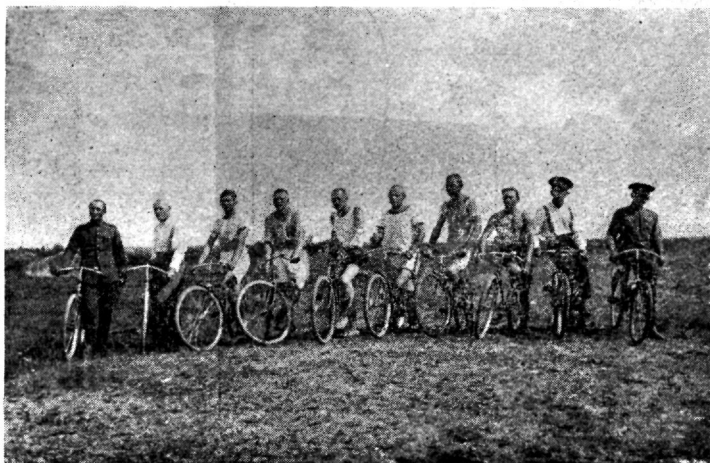
Piirivalve mootor-vahilaev
nr. 3.

Piirivalve teenistuskoer.

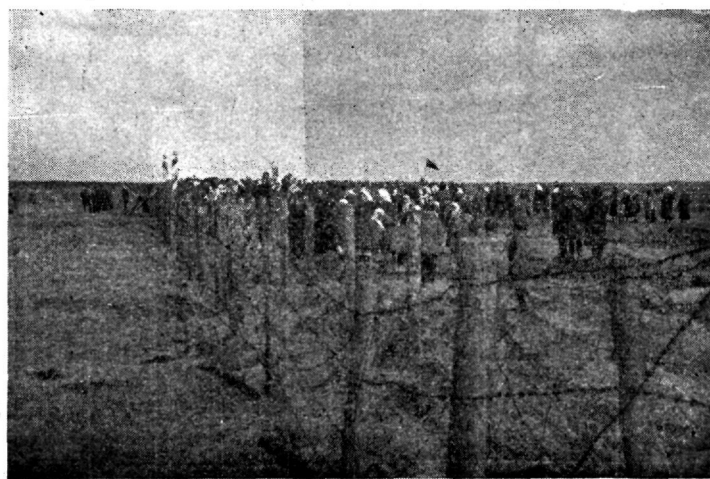
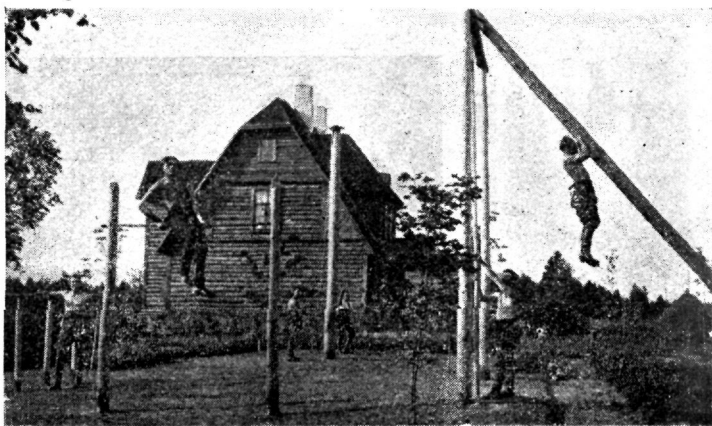

Sillatöö patrullimisteel Petshuri kordoni
4. piirkonnas.

Jalgrattasõidu võistlustelt
piirivalve Petseri jaoskonnas.

Mariinski kordoni hoone ja
spordiplats.

Miiting Ledishtshe kiviteel
1927 a.

Piirivalve teenistusest ja elust merepiiril.

Major Tõnso.

Elu rannapiiril läheb oma teenistuspidamise viiside kui ka kohalise olukorra poolest maapiirist hoopis lahku, sest siin seisab peategevus salakaubitsemise vastu võitlemises. Piirivalve asumisel rannapiirile 1923. a. algas kohe elav tegevus. Esimeseks suuremaks salakauba tabamise juhtumuseks oli Loksa rajooni poolt kinni peetud mootorpaat „Salme“ 4630 liitri piiritusega. Paadijuhil läks küll korda Harra kordonist, hüpates teiselt korralt alla, põgeneda, kuid mõne aja pärast tabati salaja üle piiri tulekul ja anti kohtuvõimude kätte.

Sama aasta oktoobrikuus pidas Paldiski rajooni ülem Pakri saarte juures kinni saksa m/pl. „Nordikus I“ 53.000 liitri piirituse ja mitmesuguste alkohooliste jookidega. Loksa rajooni piirkonnas tabati 1. 9. 23. a. saksa m/pl. „Senta“ 40.000 liitri piiritusega, 6. 9. 23. a. taani m/pl. „Magnus“ 151.000 liitri piiritusega ja 7. 9. 23. eesti m/pl. „Veenus“ 37.000 liitri piiritusega, nii et Loksa sadamasse tekkis terve piiritusevedajate laevastik, mis piirivalvurite saatel saadeti Tallinna peatolliameti korraldusse. Ehkki nimetatud laevadel läks korda vabeneda avarii ja formi eest varju tuleku põhjustel kohtuteel, olid tabamised siiski heaks õppetunniks ja näitasid, et meeskond oma lühikese teenistusaaja jooksul oli omandanud juba teatud vilumuse ja tähelepanelikkuse.

Kuna 1923. a. piirivalvurite ja salakaubitsejate vahel salakauba tabamistel ei tulnud sõjariistus kokkupuutumisi ja salakaupa püüti toimetada kavalusega maale, muutus vahekord 1924. a. ikka teravamaks, ja salakaubitsejad, nähes, et sissekukkumised muutuvad sagedamateks ja salakaupa ei saa toimetada enam otsekohe randa, ei kokkunud ka sõjariistu tarvitusele võtmast.

Nii langes esimesena salakaubitsejate käe läbi 21. V. 24. a. Randvere kordoni ülem veltveebel August Issak, kellele salakaubitseja poolt vintpüssist lastud kuul, pead läbistades, tõi silmapilkse surma. Laskmise peale kohale ilmunud valvuritel läks küll korda salakaupa tabada, kaks hobuse koormat 670 liitri piiritusega, kuid julgemaid ja agaramaid kordoniülemaid oli kadunud meeskonna

hulgast. Samuti tekkis tulevahetus salakaubitsejatega 26. 8. 24. a. Loksa rajooni Suurpea kordoni ülemal veltveebel Feldt'il; pimeduse tõttu ei tabanud kuulid Feldt'i. Salakaubitsejad olid sunnitud veltv. Feldt'i julguse ja vastulaskmise tõttu taganema, jättes maha 5 hobusekoormat 1300 liitri piiritusega. Samal aastal said surma mootorvahilaeva nr. 1 pootsmann Mihkelson, keda lained ametisõidul viisid laevatekilt, ja Tallinna rajooni valvur kapral Kruusmann, keda 1. detsembril kommunistid Rusalka amsamba juures postil seljatagant maha lasksid.

1923. aastaga võrreldes suurenes salakauba tabamiste juhtumuste arv 1924. a. tunduvalt. Et salakaubavedu iseenesest oleks suurenenud, ei ole põhjust oletada, vaid tabamiste rohkust tuleb meeskonna vilumuse ja loodud agentuuri arvele kirjutada.

1925. a. juulikuus sai Tallinna rajooni Suuropi kordoni ülem rm. Tõlpt salakauba tabamise juures jalast haavata ja 26. aug. haavas saksa kalalaeva kapten Kunda rajooni Vergi kord. ülemat n. all ohv. Õunapuud ametikohuste täitmisel, mille tagajärjel viimane suri. Salakaubitseja surmaga lõppes salakauba tabamine 12. 8. 25. a. kus Jägala-Jõesuu rajooni Neeme kordoni valvur kapral Seifing avas tule põgenejate salakaubitsejate peale, kelledest kaubitseja Mäepea langes surnult maha. Üldiselt oli 1925. a. salakauba tabamiste poolest tagajärjekaim aasta ja, jälgides tabamiste arvusid, võib tõendada rahuldusega, et meeskond suudab salakaubitsemisele teatava piiri panna. Sellest said aru salakaubitsejad, sest 1925. a. alates püütakse iseäranis agaramate piirivalvuritega avalikkudes kohtades sõimusõnade ütlemise läbi lööminguid kutsuda esile, mille kordaminekul algab kaebekirjade saatmine kohtu- ja politseivõimudele, et kangutada kardetavamaid ja enam kogenud piirivalvureid kohtadelt.

1926. a. osutus julgemaks salakaubitsejaks endine Loksa rajooni piirivalvur Arnold Vendel, kes katsus toimetada 18. juulil Lobineeme kordoni piirkonda salakaubana maale 360 liitrit piiritust. Salakauba koormale laadimisel ilmus nagu kutsutud kohale kordoniülema kt. kapral

Kruusmann, kes pidas koorma kinni ja avades tule ärajooksva salakaubitseja peale, haavas viimast surmavalt.

Kui viieaastase tegevuse kestvuselt tabatud salakaubitsejatele määratud tollitrahvi oleks korda läinud viimastelt sisse nõuda, oleks riigi sissetulek suurenenud mitmesaja miljoni marga võrra tollitrahvide arvel.

Valveteenistuse kõvendamiseks rannapiiril on kasutada mootorvahilaevad.

Peale salakaubitsemise vastu võitlemise täidab piirivalve merepiiril tollifunktsioone rannasõidulaevade registreerimise, laevapasside väljaandmise, paatide registreerimise, rannasõidulaevadele kaubanimikirjade väljaandmise jne. aladel.

Edasi kuulub piirivalve kohuste hulka takistada seadusevastast üle piiri käimist; karistamine selle eest on pandud piirivalve jaoskonnaülematele. 5-aas-

tase tegevuse kestvuselt on rannapiiril asuvate jaoskonnaülemate poolt salaja üle piiri käimise eest karistatud 728 isikut, kellele rahatrahvi määratud mk. 782.130. —, missugune trahv tasutud suuremalt osalt rahas.

Üldiselt on piirivalve teenistus merepiiril raske ja nõuab äärmist tähelepanu ja kindlat agentuuri, sest salakauba maale ja sisemaale toimetamisel tarvitavad salakaubitsejad igasuguseid kavalusi. Nil kasutatakse salakauba edasitoimetamiseks kahekordse põhjaga vankreid, kahekordse põhjaga piimanõusid, silgutünne, selleks eraldi valmistatud jahipüssitaolisi nõusid, kehal kantavaid nõusid jne.

Arvuliselt on merepiiril viieaastase tegevuse kestvuselt salakauba tabamise ja läbiotsimiste juhtumusi tulnud ette järgmiselt: 1923 a. — 86, 1924 a. — 273, 1925 a. — 504, 1926 a. — 331 ja 1927 a. — 133.

Piirivalve elust ida piiril.

Kol.-ltn. Schervel.

Piirivalve kaht liiki tegevusest — takistada salakaubavedu ja seadusevastast üle piiri käimist — on maapiiril peaaraskuspunkt lasunud viimasel ajal loata üle piiri liikumise takistamisel.

Piirivalve teenistuse ja osalt elujärje iseloomu dikteerib piiriäärne maastik. Pilk kaardile näitab, et ida piir jookseb suures ulatuses läbi soode ja rabade, eemalt küladest ja elamutest. Paiguti on laiad ja pehmed sood, kust ainult iga lauka ja mätta tundja võib katset teha läbi pääseda, sedagi kuivemal aastaajal. On ka kohti, kust üldse inimene ei saa üle. Kevadise suurvee ajal muutub ümbrus mereks, kust ainult kõrgemad kohad paistavad saartena välja.

Arusaadav, et piirivalvuri teenistus on seotud niisuguses ümbruses erilise raskusega, iseäranis pimedatel sügisöödel. Nõuab head füüsilist jõudu ja tervist ning tublit tahtepingutust jääda tundide viisi niisugustes tingimustes erksaks, et mitte anduda väsimusele ja tüdimusele. Terav nägemine, kuulmine, vastupidav tervis, seadusrikkujate võtete ja radade tundmine ja suur kohustunne on piirivalvurilt nõuetavad peamomadused.

Teiselt poolt on hädaohtlik liikuda ka piiriseaduste rikkujatel niisuguses maas-

tikus ja orienteeruda metsades päevaajalgi. On tulnud juhtumusi ette, kus üle piiri tulnu tammub ööpäeva mööda soiseid metsi ja satub viimaks kordoni juure. 1925/26 a. talvel tegi keegi katse pääseda üle piiri, kuid eksis ja hulkus soos ümber kuni piirivalvur leidis ta külmavõetud jalgadega. Ümbrusega võhikud sõandavad seepärast harva katset võtta ette teejuhita. Teejuhtidena tegutsevad piiriäärsete teede ja radadega hästi tuttavad kohalised elanikud, kellel ka piirivalvurite liikumist võimalik paremini jälgida. Vaatamata raskustele nende tabamisel teolt või nende süü kindlakstegemisel tõenduste varal, on langenud neist paljud siiski piirivalve kätte ja karistatud. See on muidugi seda liiki „tegelasi” ettevaatlikumaks teinud, kuigi tasa-pisi püütakse äri edasi ajada. Piirivalvele on nende vastu võitlemine tähtsamaid ülesandeid.

Piirivalve alustas juba esimestel aastatel piiri ääre patrullimisteede ehitamist, et piiri ääres liikumist hõlbustada. Nüüd on ümmarguselt valmis 47 km. teed, osalt ühelt, osalt kahelt poolt kraavitud ja hagudega täidetud. Kuhu ennem ainult üle põlve ulatuvate „sihvidega” võis riskeerida, seal sõidab nüüd piirivalvur jalgrattal. Suurem osa tööst on

tehtud piirivalvurite eneste poolt teenistusest vabal ajal, vähem osa palgaliste tööhõududega. Nii mõnigi piirivalvur tegi seda saarlase tööd esimest korda elus. Töö ise on õige raske: põlvist saadik mudases vees, parmude ja sääskede parved kallal, kände kaaluda, hagu kanda ja kraavi kaevata. Üle soonikute ja ojade ehitatakse sillad, mõned õige pikad, näiteks kolm silda üle 10 sülla pikad. Järgmiseks sügiseks loodetakse kõigest kõrgematest soodest rajada teed läbi; jääksid põhjatamad sood, millest nii väikese jõuga liigvee juhtimata ei saa jagu. Paiguti, kus äravool võimaldub, aitavad piirivalve patrullimiskraavid ümbruse kuivatamiseks tunduvalt kaasa. Näiteks on Vtroja jõe piirkonnas hulk heinamaad sel kombel pinna veest vabastatud.

Teiselt poolt oli piirivalvel palju tööd, et soetada neis sookolgestes inimväärilisi elutingimusi. Asudes 1923. a. piirile, leiti elamutena eest sõjaaegsed onnid, või paremal juhusel sai peavarju külamajades, ühte tuppä elanikkudega. Onnides elati siiski 4—5 mehega kaks suve ja üks tali vapralt ära. Kõik headpähad, mis taevataat pakkus ilma näol, tuli võtta nurinata vastu. Kuidas seal elati, hingati, valmistati süüa, magati, kuivatati märgi riideid, seda võivad kujutleda vaid need, kes teinud eesliini sõja läbi.

Arusaadavalt andis see asjaolu kesk-asutusele tõuke asuda uute kordonite ehitamisele. Ja 1924. a. sügiseks sai valmis 24 uut hoonet. Järgnevatel aastatel ehitati veel majanduslikul teel mõned majad, kasutades osalt endiste onnide lammutamisest saadud materjali. Veel mõned majad ja küsimus oleks lahendatud, kui vast perekonna tubadest ei tule nappust. Projekteerimisel mindi välja seisukohast, et kaugelt suurem osa piirivalvureid jääb poissmeesteks, sest missugune naine tahaks järgneda talle sohu ja rappa. Ent eksiti — pruutidest ei ole puudust ja kurg elab ka nii lähedal, et jaksab kahe haavalgi kanda perekonnale lisaks. On juba tubade poolitamisega alustatud.

Naise kannul käivad muidugi kohe kuked, kanad, seapõrsad ja lehmgi. On kordoneid, kus olemas kolm lehma, peale selle vähemad pudulojused. Kuna riigi kulul ehitati ettevõtja poolt ainult elumaja ja kelder, siis on jäänud muude

kõrvalhoonete püstitamine meeste hooldeks. Nii on enamasti iga kordoni juures omal jõul ja oma plaani järgi ehitatud tall, saun, puukuur j. m. Muidugi ei saa ka peenramaata läbi, ja kordoni ümbrus kraavitatakse, kaalutakse kändud välja ja tehakse uudismaad. Mitmes kordonis on juurvili ja kartul juba enda käest. Ei unustata ka ilu: iga kordoni esine on kaunistatud ilupuudega, peenardega ja kõnniteedega.

Elujärke parandades, on pandud rõhku ka vaimlise elu arendamisele. On raske ülesanne väikesel arvul laialipaisatuna ja soodega üksteisest lahutatult sel alal suuremat teha. 1924. a. saadik tegutsesid jaoskondade juures raamatukogud, mis asutatud ja mis täiendatakse vabatahtlikkude annete varal. Alates õige tagasihoidlikult, kuid võites üldise poolehoidu, on kujunenud nüüd raamatukogud nelja aastaga tähtsaks kultuurteguriks. Narva jaoskonna raamatukogu koosneb näiteks praegu 1250-st autorist, köidetud 980 köitesse, üldise väärtusega 220.000 mk., sisaldab peaaegu kõik, mis eestikeelsel raamatuturul paremat saadaval; ja täiendatakse ilmuvate uudistega. Raamatute tarvitamine on õige elav.

Käesoleval aastal alustasid tegevust üleajateenijate kogud kordoniuülematele, mille ümber on koondunud toetajate liikmetena valvurid. Kogu asutamisega ühes käis kultuuritöö elavamaksminem. Püütakse ühiselt leida teid, kuidas pakkuda piirivalvurile ta monotoonses elus mõistlikku meelelahutust vabal ajal, arendada sporti jne. Majandusliku toetamise otstarbel asutavad kogud laenukassasid, kust liikmed saavad odavat laenu. Kassad teevad alles esimesi samme, kuid nähtav vastukõla nende vastu valvurkonnas eeldab kõige paremat.

Ka spordi arendamisele andis üleajateenijate kogude asutamine hoogu. On muretsetud spordiabinõusid, pandud toime mõned omavahelised võistlused piirivalvuri teenistusele lähedatel spordi aladel, proovitud jõudu jalgrattasõidus, ala, mis elutingimustest dikteeritult ette, on arenenud kõige laialdasemalt. Jalgratas on kujunenud piirivalvuri eelistatud liikumisabinõuks. Temaga käiakse end varustamas toiduainetega, teda võetakse tihti ka teenistuse juures appi.

Lõpuks ei või nimetamata jätta raadiot, mis rajab endale ka piirivalvuri üksildasse ellu jõudsalt teed.

Piirivalve alluvusest.

Oskar Angelus.

Riigikogu poolt võeti vastu 30. mail 1922. a. „Piirivalve alluvuse muutmise seadus“ („R. T.“ nr. 74/75 — 1922. a.), millega viidi piirivalve siseministri alluvusse ja tehti lõpp alalistele piiri valvet teostavate asutuste ümberkorraldamistele. Nii on praegune piirivalve valitsus esimene, mis on püsinud pikemat aega, mis omalt poolt peaks näitama, et peale katsete ajajärku oleme suutnud luua asutuse, mis on elujõuline ja täidab neid ülesandeid, mis määratud temale. Möödunud viis aastat ja tänane piirivalve pidupäev omavad seetõttu erilise tähtsuse, see pole harilik viieaastane juubel, nagu neid nüüd pühitsetakse liig avaralt, vaid päev, mis tõendab, et alus on pandud õige ja et prooviaastad on möödunud hästi.

Eelpooltähendatud seaduse maksma-hakkamiseni täitsid piirivalve ülesandeid sõjaväe osad. Vabariigi algusel moodustati piiride sulgemiseks piirivalve peavalitsus oma salkkondadega; veidi hiljem asutati tähendatud peavalitsuse asemele rannavalve-side ja päästejaamade valitsus. Sõja lõpuga likvideeriti rannavalve endisel kujul ja piiride valvamiseks asutati piirivalve valitsus piiriküti pataljoni-dega. Ka sarnase organisatsioonina ei püsinud piirivalve kaua: piiriküti pataljonid läksid diviisiülemate ja merejõudude juhatajate käsutusse. 1921. a. jooksul likvideeriti kõik need pataljonid ja piiri valvamine jäi diviisidele alluvate väeosade ülesandeks, kusjuures merepiiri valvamiseks moodustati rannavalve osakond merejõudude juures; rannavalve ümberkorraldamisel läksid viimase ülesanded meresidele.

1922. a. kevadel kerkis päevakorrale piirivalve põhjaliku ümberkorraldamise küsimus, kusjuures tuli kõigepealt kaaluda, missuguse ministeeriumi alla viia moodustatav piirivalve: kaitse-, raha- või siseministeeriumi alla. Peale pikemate kaalutlémiste ja vaidluste jõuti otsusele, et meie oludes oleks kõige otstarbekohasem anda piirivalve tsiviilvõimude kätte ja nimelt teha teda alluvaks siseministrile, sellega muutes maksma-hakanud korda ja ühtlasi ka endist vene korda, mille järgi piirivalve allus rahaministrile.

Piirivalve alluvuse muutmise motiivid olid järgmised (esimese riigikogu protokollide lisad, lhk. 1051): Piirivalve allu-

vus sõjaministrile „sõjaajal on iseenesest mõistetav — sest piirivalve kujutab sõjaajal samasugust väeosa, kui teisedki... kuna rahuajal piirivalvel teised ülesanded, millel vähe ühist sõjaväe tegevusega. See asjaolu nõuab piirivalve allumist kodanlastele võimudele. Piirivalve allumine rahaministrile oli arusaadav suure Vene riigi oludes, kus piirivalve ülesandeks peaaegselt oli tolliseaduste täitmine ja sellel alal kuritegude vastu võitlemine. Eesti vabariigis selle vastu tuleb rõhutada piirivalve tähtsust sisemise korra kaitse suhtes, missugune ülesanne oma iseloomult kõige rohkem vastab siseministri kohustustele. Seda silmas pidades oleks kõige otstarbekohasem piirivalve siseministri võimupiiri koondada.“ Nende motiividega ühines üldkomisjon ja riigikogu võttis seaduse vaidlusteta vastu.

Käesoleva aasta kevadel tõusis aga päevakorrale uuesti piirivalve küsimus, s. o. õieti ainult tema alluvuse küsimus ühenduses uue palgaseaduse maksmapanemisega, kusjuures mõõduandvaks oli vist ainult asja rahaline külg: koosseisude koondamise ajajärgul arvati võimaliku olevat ja tagajärgi toovat kulude kokkuhoiu mõttes piirivalve ühendamine tollivalitsusega, teiste sõnadega teha piirivalve alluvaks rahaministrile. Oldi seejuures veel arvamisel, et „toll- ja piirivalve ülesanded kujunevad põhijoontes rohkem ühtlaseks, kui seda on politsei ja piirivalve ülesanded“ (rahaministeeriumi seletuskiri „piirivalve alluvuse seaduse“ juure).

Selle kohta peab esmalt ütleva, et piirivalve täidab tegelikult vastava kokkuleppe põhjal raha- ja siseministri vahel mitmes kohas tolliametkonna ülesandeid ja neid ülesandeid võib veelgi suuremas määras panna piirivalvele, ilma et oleks tarvis selleks muuta tema alluvust või suurendada tema koosseisu. Üldse peab tähendama, et piirivalve peaülesannetele (võitlus salakaubitsemise ja salajaselt üle piiri käimise vastu) tuleb rida teisi juure: sadama- ja süvendusmaksude võtmine, rannasõidulaevadele passide ja kaubanimikirjade väljaandmine, vähemate paatide registreerimine, merest väljahutud laevade ja kraami päästmine ja hoidmine, kalapüügiseaduse täitmise järele valvamine jne.

Teiselt poolt täidab piirivalve tähtsal määral puht politseilise iseloomuga ülesandeid, eriliselt võitluses salajaselt üle piiri käimise vastu. Piirivalve tabas salaja üle piiri tulijaid: 1923. a. — 538 isikut, 1924. a. — 727 isikut, 1925. a. — 658 isikut, 1926. a. 1106 isikut. Sellele lisaks võiks tähendada, et salaja läks üle piiri 1925. a. 821 isikut, 1926. a. sama palju isikut. Kui piirivalve viia üle rahaministeeriumi alla, siis kerkiks otsekohe päevakorrade politsei suurendamise küsimus, eriti mannermaa piiril, sest piirivalve ülesanded seal on niisugused, mis teevad raskeks temaga koostöötamise, temale ülesannete andmise ja juhtimise, kui tema allub teisele ministeeriumile; politseid aga asetada piirile piirivalve asemele on igatahes hoopis kulukam. Ainus koosseisude kokkuvõtteid, mida vast ehk oleks võidud kätte saada piirivalve ja tolli ühendamisega,

oleks olnud keskasutuses, kuid ka see on küsitav ja igatahes väga piiratud kujul.

Minu arvates maksavad ka praegu veel need motiivid, mis olid mõõduandvateks riigikogule „piirivalve alluvuse muutmise seaduse“ vastuvõtmisel ja võib isegi olla veel suuremas määras kui varem. Tuleksin siinkohal ainult meeles, et ka teised Balti riigid, Soome, Läti ja Poola (Leedu kohta puuduvad mul kahjuks andmed) on oma piirivalve teinud alluvaks siseministrile, mis omalt poolt tõendab selle asutuse üldtunnustatud tähtsust meie oludes sisekaitse alal.

Kõigil loetletud põhjustel oleks soovimata piirivalvet üle viia mõne teise ministeeriumi alla, seda enam, et piirivalve oma praegusel kujul on suutnud tema peale pandud ülesandeid täita, s. o. selle eest hoolitseda, et riigi piirid oleksid tarvilisel määral suletud ja et üle piiri loata ei pääseks kaubad ega isikud.

Läti piirivalve organisatsioon.

Lätil on 494 km. mere- ja 1196 km. maapiiri, nii teeb merepiir 29,2% maapiirist välja. Ühine maapiir on Lätil Eestiga 347 km., Venemaaga 269 km., Poolaga 93 km. ja Leeduga 487 km.

Kuni 1922 a. oli piiri valvamine piirivalve diviisi ülesanne, kuid 1922. a. otsustati teda reformeerida ja anda piirivalve üle siseministeeriumi korraldusse. Selle tagajärjel algas siseministeeriumi korraldusvalitsus kohe piirivalve organiseerimist politsei kaasabil. Juba 1922 a. algul kutsuti kokku piiriäärsete maakondade ülemad mitmesuguste küsimuste harutamiseks, seaduse ja eelarve kokkuseadmiseks jne. Pidades silmas maakondade ülemate koosolekul vastuvõetud otsusi ja soovitusi, töötas siseministeeriumi korraldusvalitsus seaduse, eelarve, koosseisud ja reorganiseermise tingimused ja muud sellega seotud küsimused välja, kusjuures eelarve väljatöötamisel peeti silmas äärmine kokkuvõtteid.

Ühe kuu pärast olid reformeerimise ja organiseerimise eeltööd nii kaugel, et 1922 a. märtsikuu algul võis asuda piiri ülevõtmisele. Merepiir võeti 6. märtsil üle, Leedu ja Poola piir 8. märtsil, Vene piir 9. kuni 21. märtsini ja Eesti piir 16. kuni 20. märtsini. Ühiselt piiri ülevõtmiseks piirivalve diviisilt, oli vaja võtta

üle ka piirivalvele tarvilik relvastus püssid, padrunid, rakmed), hobused, sadulad, telefoniliinid ja muu inventar.

Niisugusel kujul organiseeritud piirivalve püsib tänapäevani. Nüüd aga on kuuldav soove piirivalve kõvendamiseks kohta sõjaväe jõuga, luues seega niinimetatud segapiirivalve.

Piirivalve sisemine kord praegusel kujul on võrdne politsei sisemisele korrale ja tema ametnikud alluvad üldisele politseimäärustikule ja -seadusele. Peale selle jäid piirivalvele maksvaks sõjaministeeriumi poolt väljatöötatud piirivalve määrustik siseministeeriumi poolt antud muudatustega ja täiendustega.

Piirivalve koosneb valvuritest, kordonülematest ja kontrolöridest, kusjuures valvuritel on vanemate politseikordnikkude, kordonülematel — rajoonülemate ja kontrolöridel — politsei jaoskonnaülemate õigused. Välisvormis on samuti valvurid, kordonülemad ja kontrolörid ühtlustatud politseiga, eraldudes ainult roheliste kantidega pagunitel ja mütsidel.

Teenistuses alluvad valvurid kordonülemale, kordonülemad — kontrolöridele ja viimased vastavatele politsei jaoskonnaülematele. Kontrolöridele allub rajoon piiriga 30—50 verstani vastavate valvurite ja kordonülematega.

Piiriäärsed raudteejaamad alluvad raudtee piirivalve kontrolöridele, kes ühiseselt valvurite ja kordnikkudega on kohustatud valvama korra ja reisijate järele. Need kontrolörid omakorda alluvad raudtee jaoskondade ülematele ja edasi raudtee politseiülemale.

Kõige valusam olevat käesoleval ajal korterite ja kantseleiruumide viletsus; ametnikud olevat sunnitud rahul olema nende eramajadega, mida võimalik on leida kohapeal, kusjuures ruumide vallaikust piiri ääres ei või olla juttugi, eriti Vene piiri ääres. Seepärast on siseministeeriumi korraldusvalitsus näinud ette suuremad summad piirivalve kordo-

nite ehitamiseks nendes kohtades, kus see on kõige vajalisem. On kavatsatud ehitada 10 kordonit kontrolöridele ja 56 postide jaoks. Siseministeerium nõudis valitsuselt mitmes kohas riigimaju ja paljudel kordadel sai rahuldatud see nõudmine, eriti mereäärse piiri juures, kus olid vanad vene kordonid. Pärast remonti antakse need üle merepiiri ülemate korraldusse.

Peab võtma arvesse, et peale puht piirivalve töö piiri ääres, läti piirivalvel on veel täita üldised politsei kohustused niipalju, kui seda võimaldab otsekohene piirivalve kohustus.

Piirivalve üleajateenijate kogude tegevusest.

Piirivalve üleajateenijate kogude põhikiri kinnitati hr. siseministri poolt 6. aprillil 1927 a., seega on saanud kogud lühikest aega tegutseda — esimene üleajateenijate kogu asutati 15. mail s. a. Narva jaoskonnas, kuna teistes jaoskondades alustasid kogud veidi hiljem tegevust.

Peab tähendama, et piirivalve teenistuse iseloom takistab tunduvalt üleajateenijate koondumist ühiseks tegevuseks kultuuriliste algatuste arendamisel, kuna piirivalvurid on laiali paisatud üle kogu riigi piiri. Kuid sellele vaatamata, et kogude eluiga alles väga lühike ja tegevustingimused rasked, võib konstateerida siiski täie rahuldustundega, et kogud on oma ülesannete taotlemisel suure visaduse ja armastusega tagajärjerrikkalt tegutsenud. Nii on mitme kogu juures kutsutud ellu laenu-hoiukassad, mis võimaldavad koguda raha üleajateenijatele igakuuliste vabatahtlikkude palgast kinnipidamiste näol ja saada tarbekorral ka odavaprotsendilist laenu; peaaegu iga kogu juures asuvad võrdlemisi korralikud raamatukogud. On korraldatud spordivõistlusi auhindadega jne. Käsil on kodude asutamine, kus piirivalvuritel oleks võimalus teenistusest vabal ajal puhata ja aega veeta, kaugemalt sissesõitnud piirivalvurite tarbeks kavatakse kodude juure asutada öömajaruumid, kus

väikese tasu eest oleks kasutada piirivalvuril korralik ja puhas öömaja.

Kultuuriliste algatuste suhtes on kavatsusel kõige lähemas tulevikus liikuva keskraamatukogu asutamine, mis võimaldaks üksikutele kogudele omavahel raamatute vahetamist ja raamatukogude otstarbekohasemat täiendamist, kultuurbariduslike loengute, ettekannete ja kursuste korraldamine jne.

Majanduslikul ajal on korraldamisel ühise toiduainete ja muude tarvete sisseostu organiseerimine, mille järele vajadus eriti Vene piiril asuvatel piirivalvuritel, kuna seal väga raske on saada toiduaineid ja need piiriäärsetes küldes on sageli palju kallimad kui mujal.

Piirivalvuri õlgadel lasub suur ja vastutusrikas ülesanne asuda eelpostina riigi välise julgeoleku, rahva ja vabaduse kaitseks. Sellest usaldus- ja auväärsest ülesandest on tingitud, et iga piirivalvur peab olema aus, ustav, hästi arenenud nii vaimselt kui ka kehaliselt, otsustamisvõimeline, leidlik ja julge. Nende omaduste süvendamiseks ja arendamiseks oma liikmetes seisab piirivalve üleajateenijate kogudel veel suur ja vastutusrikas töö ees. Senine kogude tegevus on meile kindlaks pandiks, et kogud, jätkates täie arusaamisega ja energiaga tööd, saavutavad oma tegevuses suuremaid tagajärgi.

— k.

Luursõidul rannasaarestikku.

Varasügisel ilusal hommikul seisis piirivalve purjepaat kergelt hõljudes poollagunenud pragiseval paadisillal sõiduvõimeline ja meie, kolm piirivalvurit, asusime paati. Ees seisis pikem luursõit rannasaarestikku salakaubitsejate tabamiseks, kelle tegevuse kohta saadud teated ei annud meile juba mitmel päeval enam rahu.

Kiirelt libistas soodus perituul kerge paadi üle Jägala lahe, kandes meid ilusate Uitroneeme ja Aksi saarte vahelt läbi lahtisesse Ihasalu lahte. Siin paisus tuul priskemaks ja muutis suuna. Et rutemalt jõuda edasi, tulid võtta aerud abiks. Kolmekesi sõudes, jõudsimme siiski ainult kerge jõupingutusega läbi silmnähtavalt paisuvate lainete Koipsi ja Rammusaare vahele. Laskime purje alla ja otsustasime maanduda Koipsi saarele, et tuule raugemist oodata ja ühtlasi, aega kasutades, tutvuneda saarega.

Jõudsimme väsinult saarele. Tahtsime seekord vaid saare ja ta elanikkudega tutvuneda ja igasugusest aktiivsemast tegevusest hoiduda. Meie sõbralikud lähemiskatsed ei leidnud aga kahjuks elanikkonnas samasugust vastukaja: piirivalvurid! Ja meid ümbritses igalpool umbusklik meeoleolu. Siiski läks meil korda osta leiba, piima ja võid kehakinnituseks.

Mõnetunnilise saarel viibimise järele vaikis ilm, asusime uuesti paati ja teekond jätkus värskendatud jõul. Tasane tuul puhus lõppsihilt, Salmistult, vastu, tuli loovida, mis nõudis palju aega ja tegevust. Kella poole kuueks jõudsimme Rohusi saare lähedale. Mannermaa kohalt tõusis äkki keset sinavat taevast must pilverünk, mis kiirelt lähenes ja laienes. Umbes veerand tunni jooksul oli ta juba meie kohal. Äge tuulepuhang, sootuga vastupidises suunas senisele, ühes kõva vihma- ja rahevalinguga langes vaikselt merepinnale. Kiirelt tahtsime anda purje mahavõtmiseks shooti järele, kuid üks haru rebenes, purje jäi püsti ja samal pilgul paiskus paat küljeli. Mast ühes purjega mattusid püstloodis mere-

sügavusse ja paadi põhi kerkis veepinnale. Õnneks läks meil korda rabeleda kummunud paadi põhjale: üks mees ninasse, teine keskele ja kolmas pärasse. Alles veel mõni minut tagasi vaikne veepind oli nüüd muutunud mässavaks mereks ja vahutavad lained tormasid paadile, ähvardades meid igal hetkel kiskuda lahiti ja matta oma külma hõlma. Kas suudab kummunud paat kolme meest kanda või tuleb ühel meist lahkuda ja läbi tormava mere katsuda ujuda saarele, kas juhtub meid mõni kalapaat silmama ja kas tahab ta meile appi tulla — oleme ju piirivalvurid — läbistused mõtted peast. Samal hetkel keeras paat, tuulest ja tormist aetuna, veel kord ümber. Pannes tähele veepinnale kerkivat purje, aimasin kohe hädaohtu ja katsusin end paadist eemale tõugata, kuid oli juba hilja, lai puri mattis minu ja mu kaaslased enda alla, paisates meresügavusse. Vee all ei läinud korda purjet katki karristada. Selgelt nägin enda kohal purje õmblusi, kuna allpool mustendas sügavus. Hädaohust aetuna ujusin paadi poole ja mitmekordse ebaõnnestunud katse järele pääsesin viimaks vabasse vette ja haarasin paadi äärest kinni. Ettevaatlikult kõrgemale nihutades silmasin rõõmuks, et mõlemad kaaslased on alles ja asetunud juba paadi põhjale. Vaatamata hädaohtlikule elamusele, polnud meist keegi kaotanud külma verd. Et paadile mitte enam võimalust anda keerata ümber, rõhusime kõige oma raskusega sellele küljele, kust poolt paat hakkas kerkima.

Pikkamisi rauges torm ja ilm muutus järjest selgemaks ja ilusamaks. Eemalt kerkis silmapirile Kaaberneeme rand. Rannast nähti lahkuvat paate ja merele liikuvat. Meid oli märgatud ja kiirelt lähenes abi. Kalamehe poolt paati võetud, olime varsti ühes kummunud paadiga, mida tuli vedada järele, Rohusi saarel. Tegime tule üles, soendasime tardunud liikmeid ja kuivatasime vettinud riideid, õnnelikud, et tervelt pääsesime ähvardavast hädaohust.

K. G.

Ametlik osa.

Käsu kiri siseministeeriumile 20. okt. s. a. nr. 110:

Piirivalve valitsuse aastapäevaks lugeda 1. november.

Piirivalve valitsuse ülema käsu kiri

22. oktoobrist s. a. nr. 141:

Petseri jaoskonna üleajateenijate kogu poolt 28. sept. s. a. korraldatud spordivõistluste tulemused olid järgmised:

3000 m tr. jooks rakmetes (millest osa võttis 10 piirivalvurit) tuli esimesena kohale reamees Paul Moll, ajaga 14 min. 3 sek., teisena reamees Karl Vaalberg, kolmandana ream. Johannes Malva, neljandana ream. Hermann Lõhmus.

25 km. rännak rakmetes (millest osa võttis 17 piirivalvurit) tuli esimesena kohale noorem allohv. Artur Antson, ajaga 3 tundi 15 min. 9 sek., teisena kapr. Paul Koonik, kolmandana noor. allohv. Evald Härms, neljandana noor. allohv. Leopold Reinmann.

Võitjaist on lubatud puhkusele noor. allohv. Antson 14-ks päevaks, kapral Koonik ja ream. Moll 10-ks päevaks, noor. allohv. Härms, ream. Vaalberg 7-ks päevaks ja ream. Malva 5-ks päevaks.

Peipsi jaoskonna üleajateenijate kogu poolt Mehikoormas 24.—26. sept. s. a. korraldatud spordivõistlused andsid järgmisi tulemusi:

I. Jalgratta võidusõidus 27 km. peale Mehikoorma Räpina vahelisel teel (millest osa võttis 8 piirivalvurit) tuli esimesena kohale noor. allohv. Jaan Sotnik, ajaga 1 tund 15 min., teisena kapr. Elmar Kapp, kolmandana noor. allohv. Gustav Kiristaja. Võidusõidu ajal oli sõidutee porine, mis mõjus võistluse tagajärgedele halvavalt.

II. 10 km. rännak rakmetes, millest võttis osa 6 piirivalvurit, tuli esimesena kohale veltv. Richard Vaasa, ajaga 1 tund 30 sek., teisena van. allohv. Vladimir Kask ja kolmandana kapr. Eduard Muttik.

III. Sõjaväe viievõistlusest, millesse kuulus: 1) 60 mtr. jooks rakmetes, 2) 200 mtr. jooks spordiülikonnas, 3) granaadiviske, 4) kaugushüpe hooga ja 5) 1500 mtr. jooks spordiülikonnas, võttis osa 7 piirivalvurit, kelledest esimesele kohale tuli veltv. Rudolf Blumann 11 punk-

tiga, teisele kohale noor. allohv. Artur Pungas 13 punktiga.

IV. Kuulitõukes (raske kuul) võistles 5 piirivalvurit. Esimesele kohale tuli veltv. Rudolf Blumann (11,12 mtr.), teisele — noor. allohv. Gustav Kiristaja.

V. Kettaheitel (kerge ketas) võistles 4 piirivalvurit. Esimesele kohale tuli van. allohv. Vladimir Kask (33,90 mtr.), teisele — kapr. Friedrich Karask ja kolmandale — ohv. aset. Hermann Mattson.

VI. Kõrgushüpe hooga. Võistlesid 3 piirivalvurit, kelledest üks katkestas võistluse. Esimese koha omas veltv. Rudolf Blumann (140 cm.).

VII. Odaviske. Võistles 4 piirivalvurit. Esimesele kohale tuli van. allohv. Vladimir Kask (37,23 m.), teisele — noor. allohv. Gustav Kiristaja.

VIII. Rajoonidevaheline teatejooks 4×200 m. 1. kohale tuli Mustvee rajoon ajaga 2 min. 5,5 sek., 2. kohale Mehikoorma rajoon ajaga 2 min. 6,8 sek. ja 3. kohale Alatskivi rajoon ajaga 2 min. 9,2 sek.

IX. Rajoonidevaheline kõievõidu. 1. kohale tuli Alatskivi rajoon, 2. kohale Mehikoorma rajoon ja 3. kohale Mustvee rajoon.

X. Võrkpallimäng. Mehikoorma-Mustvee rajoonid 30:12, Mehikoorma ja Alatskivi-Mustvee koondus 30:5.

Võistlustel paremaid tagajärgi saavutanud noor. allohv. Sotnik ja veltv. Vaasa on lubatud kaheks nädalaks puhkusele.

Politsei peavalitsuses on registreeritud:

1) Soomekeelne perioodiline trükitoode „Sanaseppä“; nimetatud trükitoode hakkab ilmuma Kulla külas, Narva vallas, kord kuus; väljaandja — Ingeri selts, asukoht Narva-Jõesuus, vastutav toimetaja — Elias Johannese p. Kosteinsalo. Perioodiline trükitoode paljundatakse shapirografi abil Ingeri seltsi poolt.

2) Ajaleht „Punane Kiir“, hakkab ilmuma Tallinnas, kord nädalas, laupäeviti; väljaandja — Arnold Hansu p. Grimpel, vastutav toimetaja — Heinrich Mari p. Tulp. Ajaleht trükitakse Tallinnas, kirj. ühis. „Vaba Maa“ trükikojas.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksuvõetaks järgmised isikutunnistused:

- Fromm, Adele Jüri t., v. a. 1. jsk. politseikomissariit Tallinnas 8. 11. 26 a. nr. 1458. (10504)
- Grünberg, Marta Ferdinandi t., v. a. Tall. linna pol. 6. jsk. ülemalt 28. 6. 20 a. nr. 7481. (10506)
- Rogoskina, Anna Aleksandri t., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 22. 9. 21 a. nr. 13495. (10507)
- Rosenberg, Ernst Juliuse p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 10. 5. 1924 a. nr. 2673. (10508)
- Birkenfeldt, Linda Mihkli t., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 11. 4. 1924 a. nr. 2571. (10509)
- Kandima, Madis Jakobi p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 7. 8. 25 a. nr. 1710. (10510)
- Ruut, Elviine Jaani t., v. a. Vahastu vallaval. 4. 4. 22 a. nr. 301. (2431)
- Mitt, Johan Mardi p., v. a. Veinjärve vallaval. 29. 3. 20 a. nr. 304. (2549)
- Tomingas, Evald Jüri p., v. a. Kapu vallaval. 10. 3. 25 a. nr. 30/171445. (2550)
- Pimpernell, Karl Gustavi p., v. a. Veinjärve vallaval. 23. 3. 20 a. nr. 627. (2736)
- Leinberg (s. Roos), Salme Karli t., v. a. Võhmata vallaval. 8. 6. 20 a. nr. 568. (2737)
- Lebedev, Evlampi Aleksandri p., v. a. Kasepää vallaval. 8. 9. 24 a. nr. 170. (2709)
- Ström, Juhan Juhani p., v. a. Esna vallaval. 16. 2. 20 a. nr. 427. (2843)
- Grünevaldt, Aleksandra Voini t., v. a. Mäo vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 6. (2939)
- Stokeby, Konrad Johani p., v. a. Veinjärve vallaval. 14. 5. 20 a. nr. 484. (2966)
- Eermann, Elli Hindreku t., v. a. Rutikvere vallaval. 5. 3. 25 a. nr. 51. (2965)
- Schnitter, Eduard Aleksandri p., v. a. Esna vallaval. 15. 10. 25 a. nr. 127. (3002)
- Reinkort, Linda Karli t., v. a. Väätša vallaval. 7. 6. 22 a. nr. 902.
- Puss, Leena Karli t., v. a. Esna vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 342.
- Tire, Marie Madli t., v. a. Koigi vallaval. 7. 9. 21 a. nr. 142. (3133)

- Simson, Sofie Johannese t., v. a. Järva maak. politsei ülemalt 15. 3. 22 a. nr. 2579. (3054)
- Läätts, Jüri Jüri p., v. a. Paide linna pol. ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 1255.
- Jäetma, Johannes Tooma p., v. a. Kuksema vallaval. 10. 8. 23 a. nr. 118. (3192)
- Paju, Jaan Madise p., v. a. Veinjärve vallaval. 19. 12. 24 a. nr. 679. (3006)
- Veeges, Joosep Niglase p., v. a. Esna vallaval. 22. 10. 25 a. nr. 134. (3216)
- Ohov (Ahov), Jaan Johani p., v. a. Veinjärve vallaval. 6. 10. 22 a. nr. 183.
- Kirves, Leopold Leena p., v. a. 3. jsk. politseikomissariit Tallinnas 25. 3. 26 a. nr. 452. (3217)

KUULUTUS.

Väike-Maarja jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 12. novembril 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Vao vallas, Uniküla asunduses,

ENAMPAKKUMISEL

Johannes Vilveri päralt olev varandus, mis koosneb mära-hobusest, täkk-sälust, nuumseast, lambast ja raudassidega vankrist, hinnatud 24.200 marga peale, rendivõla, ehituslaenu ja vallamaksu sissenõudmiseks.

Müüdavaid asju ja loomi võib näha oksjoni päeval kohal. Pakkumine algab hinnatud summast.

Ärinal, 26. okt. 1927. a.

Nr. 010268.

F. Kalm.

Politseikomissar.

TEADAANNE.

1. jsk. politseikomissar kuulutab, et 17. novembril 1927. a. kell 10 hommikul müüakse Tallinnas, Soo tän. nr. 23, politsei 1. jsk. kantseleis avalikul enampaakkumisel Aleksander Haakmanni vallasvara: kinnine hõbe-taskukell ketiga, hinnatud 1500 mrk., kohtumaksu sissenõudmiseks. Enampakkumine algab hinnatud hinnast. Kell on näha kohal.

Tallinnas, 21. okt. 1927. a. Nr. 0572.

KUULUTUS.

Põltsamaa jaoskonna politseikomissar Viljandimaal annab teada, et 25. novembril 1927. a. kell 11 hommikul müüakse Kabala vallas, Kabala asunduses,

ENAMPAKKUMISEL

Andres Rass'i pärijate päralt olev varandus, mis koosneb ühest hobusest, kolmest lehmast ja 30 puudast rukkist, hinnatud 30.500 marga peale, riigi rendimaksu sissenõudmiseks. Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Põltsamaal, 26. okt. 1927. a.

Nr. 0679.

Politseikomissar.

KINNITUS AKTSIA SELTS
EESTI LLOID

PEAKONTOR: TALLINNAS,
PIKK T. 11. KÕNETR. 6-24, 17-03.

TULE-, ELU-, ÕNNETUS-
JUHUSTE ja VEOKINNITUS

KINNITAGE OMA VARANDUST JA
ELU KUNI VEEL AEGA ON!

EESTI MEHAANILISE PUUTÖÖSTUSE AKTSIASELTS

A. M. LUTHER

TALLINNAS,

===== VALMISTAB: =====

MÖÖBLIT, VINEER-KARTONGE, -KOHVREID,
-KOOLIRANITSAID, -AKTIMAPPE, -KÄSI-
TRUMLEID, -TOOLIPÕHJU, -PLATESID,
-LABIDAID jne.

MÜÜGIKOHAD: Tallinnas: Vana Posti tän. nr. 9. Tartus:
E. V. Jürgens'i juures, Vana tän. nr. 17. Valgas: P. Saretok'i
juures, Kesk tän. nr. 15. Petseris: E. Nassari juures. Viljan-
dis: R. Eitelberg'i juures. Rakveres: Roman Jürgens'i juures.
Pärnus: J. D. Ammende juures.